

Omaishoitajien hyvinvointi- ja terveystarkastuksien toteuttaminen Vantaalla

Vahvan jory 14.4.2015, Valmistelija Anne Aaltio

1. STM:n ja Kuntainfon suositus

Kuntainfo 3/2015 (12.2.2015) on laadittu yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa ja siinä on huomioitu KELA:n kommentit. Kuntainfon taustalla on hallitusohjelman ja kansallisen omaishoidon kehittämisohjelman esille nostama tavoite omaishoitajien jaksamisen tukemisesta mm. kehittämällä omaishoitajien säännöllisiä terveystarkastuksia, joissa on otettava huomioon terveyden ohella muu hyvinvointi ja jaksaminen.

2. Tietoa Vantaan omaishoidon perheistä

Omaishoidon tuki muodostuu kolmesta kokonaisuudesta: hoitopalkkiosta, hoidettavalle suunnatuista palveluista ja omaishoitajalle suunnatusta erilaisesta tuesta. Kuntainfon suositus hyvinvointi- ja terveystarkastuksien toteuttamisesta on osa omaishoitajan tukea. Vantaalla se on toteutettu vuodesta 2009 lähtien omaishoitajien Hyvinvointitapaamisen muodossa

Omaishoidon tukea saaneet 2011–2014

Omaishoidon tuki	2011	2012	2013	2014
Tuensaajat, vuoden aikana yhteensä	850	848	847	965
Kehitysvammaiset	192	167	199	215
65+	487	481	487	565
alle 65v	171	200	161	185

3. Vantaalla toteutetun omaishoitajien hyvinvointitapaamisen vertailu Kuntainfon suositukseen Hyvinvointi- ja terveystarkastuksien toteuttamisesta

	Vantaan omaishoitajan Hyvinvointitapaaminen	Kuntainfon ohje	Uudistustarve
Kohde-ryhmä	65+ omaishoitajat	Ikäntyneet omaishoitajat Aikuiset omaishoitajat, jotka eivät ole työterveyshuollon piirissä Toissijaisesti ne omaishoitajat, joilla ei ole kunnan kanssa sopimusta	Laajennetaan kohde-ryhmä aikuisiin omaishoitajiin, jotka eivät ole työterveyshuollon piirissä. Toissijaisesti ilman sopimusta toimiviin omaishoitajiin, joita tunnustetaan palveluohjauksessa, vastaanotoilla, kotihoidossa, sairaalassa, lyhytaikaisosastoilla.
Valinta	Kutsu kaikille, vapaaehtoinen osallistuminen	Kyselyn perusteella, voidaan seuloa tarkastukseen	Laajennetaan kutsu kohdistamista.

		kutsuttavia. Vastuutyöntekijän ohjaamana. Muun toiminnan yhteydessä ohjaus.	
Toteuttaja	Kotihoidon ohjaaja, koulutustausta kuntoutuksen ohjaaja AMK Ohjataan tarvittaessa terveydenhoitajan vastaanotolle	Terveydenhoitaja * lue viitteen lainaus Kuntainfosta	Asiakasohjauksessa ei ole mahdollista toteuttaa terveydenhoitajan työnä.
Toteutuksen rytmi	Kerran vuodessa	Joka toinen vuosi	Harvennetaan kutsumisrytmiä ja sen väliajoilla toteutetaan tarkastus tarvittaessa.
Toteutuksen sisältö	Omaishoitajan Hyvinvointitapaaminen Vantaan oma lomake, jossa myös käyttäjälle kohdittain ohjeita palveluohjaukseen ja jatkotoimenpiteisiin	Kuntaliiton hyvinvointia edistävän kotikäynnin lomake COPE omaishoitajan / läheistään avustavan henkilön tuen tarpeen arviointilomake (lomakkeessa kehitysalueen myönteisten merkitysten lisääminen)	Vantaan lomake on dialogisempi ja voimaannuttava (myönteinen), ja sisältää jatkotoimenpiteet = palveluohjauksen Kuntaliiton lomake terveystarkastukselle, "lomakemaisempi"
Voluunit	2011 105 hyvinvointitapaamista 2012 81 hyvinvointitapaamista 2013 53 hyvinvointitapaamista 2014 86 hyvinvointitapaamista	Kaikki, joilla ei ole työterveyshuoltoa. Toissijaisesti, myös ne joilla ei ole omaishoidon tuen sopimusta	Kasvu hallitaan harventamalla rytmiä ja jakamalla työ useamman palveluohjaajan kesken
Viestintä	Kirje kotiin, tieto omaishoidon tuen päätöstä tehtäessä	Laajempi viestintä	Viestinnän laajentaminen mm. terveysaseman, kotihoidon sairaalan, lyhytaikaisosaston työntekijöille.
Kirjaaminen	Sähköinen asiakas/poitilastietojärjestelmä (GFS)	Asiakkaan asiakirjoihin, lupa tietojen luovuttamiseen	Kirjaaminen ja lupamenettely kunnossa
Seuranta	Katkonainen	Hoitopolun seuranta Palautteen kerääminen	Integroituminen asiakasohjauksen työhön parantaa seuranta

*) Otteita kuntainfosta: Kunta voi sovittaa omaishoitajien hyvinvointi- ja terveystarkastusten toteuttamisen yhteen kunnassa olemassa olevien hyvinvointia ja terveyttä edistävien palvelujen kanssa. Kunta voi toteuttaa tarkastuksia esimerkiksi osana ikääntyneille henkilöille tehtäviä terveystarkastuksia ja seniorineuvolatoimintaa. Omaishoitajan hyvinvointi- ja terveystarkastuksen tekee terveydenhuollon ammattihenkilö, joka on perehtynyt omaishoitoon liittyviin erityiskysymyksiin, kuten terveydenhoitaja.

4. Kustannukset

Ennen asiakasohjausta omaishoitajien hyvinvointitapaamiset toteutettiin seniorineuvolan yhden työntekijän toimesta. Asiakasohjausyksikön käyttöönottopilotissa työ jaetaan alueiden palveluohjaajille. Tämän suunnitelman mukaisesti Hyvinvointitapaamisesta tulee yksi asiakasohjauksen tuote, jota on mahdollista käyttää omaishoitajien ohella muillakin sitä tarvitsevilla kuntalaisilla. Asiakasohjauksessa on tällä hetkellä kaksi terveydenhoitajataustaista palveluohjaajaa, mutta he työskentelevät sairaalasta siirtyvien asiakkaiden ja muistiperheiden palveluohjaajina.

Asiakasohjausyksikön henkilöstösuunnitelma 2016–2019 on työn alla. Omaishoidon tuen uudet suositukset otetaan huomioon henkilöstösuunnitelmassa.